

Trygg framtid for folk og natur.
Trygg framtid for folk og natur.

Status tilskotsordningar

Per oktober 2015

Velkommen

Ottar Longva
Konstituert landbruksdirektør

Marianne Aas Halse

Fagkoordinator næringsretta forvaltning

Fylkesagronom husdyr

**Rovvilt FKT, erstatning off. pålegg husdyr,
husdyrkonsesjon, mjølkekvoter, tiltak i beiteområda**

Rovvilt – FKT-midler

- ▶ Midler til forebyggende tiltak og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader (FKT) - Miljødirektoratet
- ▶ MR i Region 6 sammen med Trønderfylkene
 - MR: Kr 2 375 000,-
 - ST: Kr 3 920 000,-
 - NT: Kr 7 505 000,-
- ▶ Tidlig sankning, utvida tilsyn, vokterhund, kadaversøkende hund, radiobjeller, åteplasser/båser, beredskapsbeiter, kurs/samling fellingslag, forskingsprosjekt, etc + fellingsforsøk og akutte tiltak
- ▶ Per 13.10.15: Alle midler løyvd, skal omfordele etter utbetaling av tidlig sankning
- ▶ (Tap av sau på utmarksbeite – avvikla etter 2014)

Erstatning husdyr – LA-MRSA

- ▶ LA-MRSA: Livestock-assosiertet *metilicinressistene Staphylococcus aureus* = dyreassosiert antibiotikaresistens hos gule stafylokokker
- ▶ Smitter mellom mennesker og dyr – vanligst svin
- ▶ Oppdaget i Norge i 2013 – etter det påvist i nærmere 30 besetninger til nå. Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Rogaland, Akershus, Buskerud, Hedmark, Oppland, Vestfold.
- ▶ Overvåkingsprogram; Mattilsynet, Veterinærinstituttet og Folkehelseinstituttet.
- ▶ Vedtatt å bekjempe i MRSA i Norge – **Forebygge er nøkkelen!!!!**
- ▶ Smittevei: røkter fra utlandet. Viktig med testing av mennesker rundt svineproduksjonen!
- ▶ MR – purkering med 17 satellitter. Utsatt eller beskytta??

Husdyrkonsesjon

- ▶ Konsesjonsgrenser på svin – og fjørfeproduksjon.
 - ▶ 280.000 kylling
 - ▶ 30.000 kalkun
 - ▶ 7.500 innsatte høner
 - ▶ 2.100 omsatte/slakta slaktegris
 - ▶ 105 innsatte avlspurker
 - ▶ Satellitt: 53 avlspurker eller 2.100 slaktegris
 - ▶ Navet i purkeringen: 450 purker

- ▶ Kun ett bruk med konsesjon til å drive over konsesjonsfri grense i MR. Det er slaktekyllingproduksjon.

- ▶ Ser på produksjonen over 2 år samla – kan produsere 15 % over ett år, mot tilsvarende reduksjon neste år.

- ▶ 5-6 «advarsler» hvert år. 2-3 krav om standardisert erstatning i året.

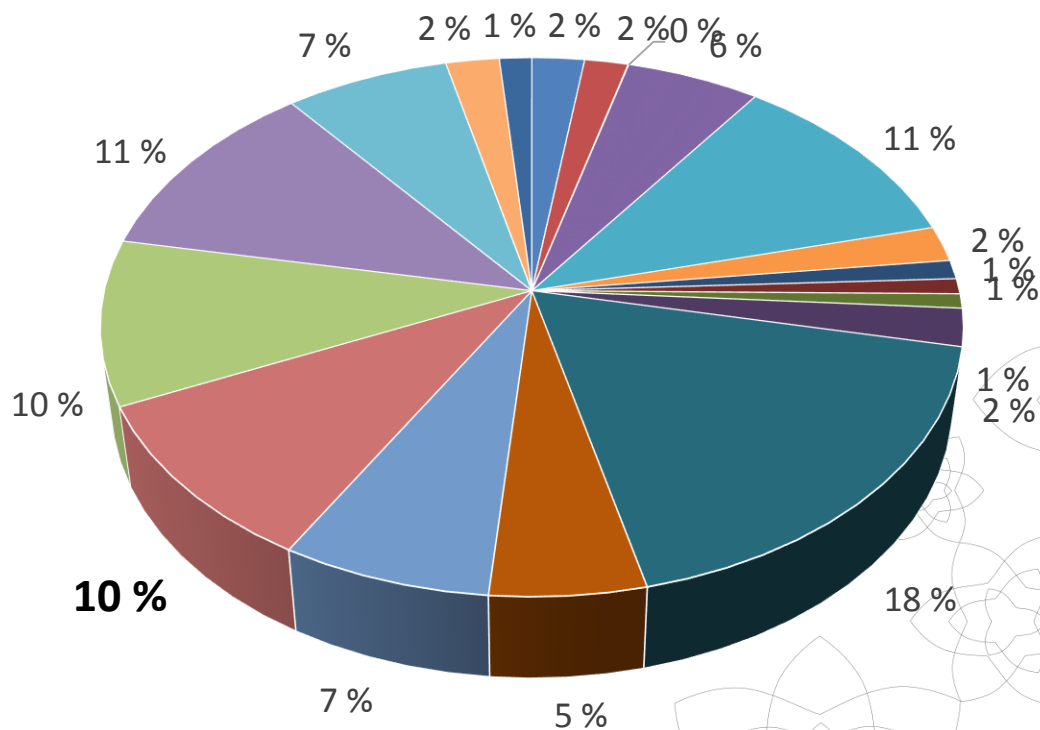

Status beitetilskudd

- ▶ Tiltak i beiteområda
- ▶ 2015 – MR kr 800.000,-
- ▶ Alt løyvd.
- ▶ 18 saker med utgått arbeidsfrist à kr 559.970,-
 - ▶ Kreves inn – kan ta inn nye søknader.....

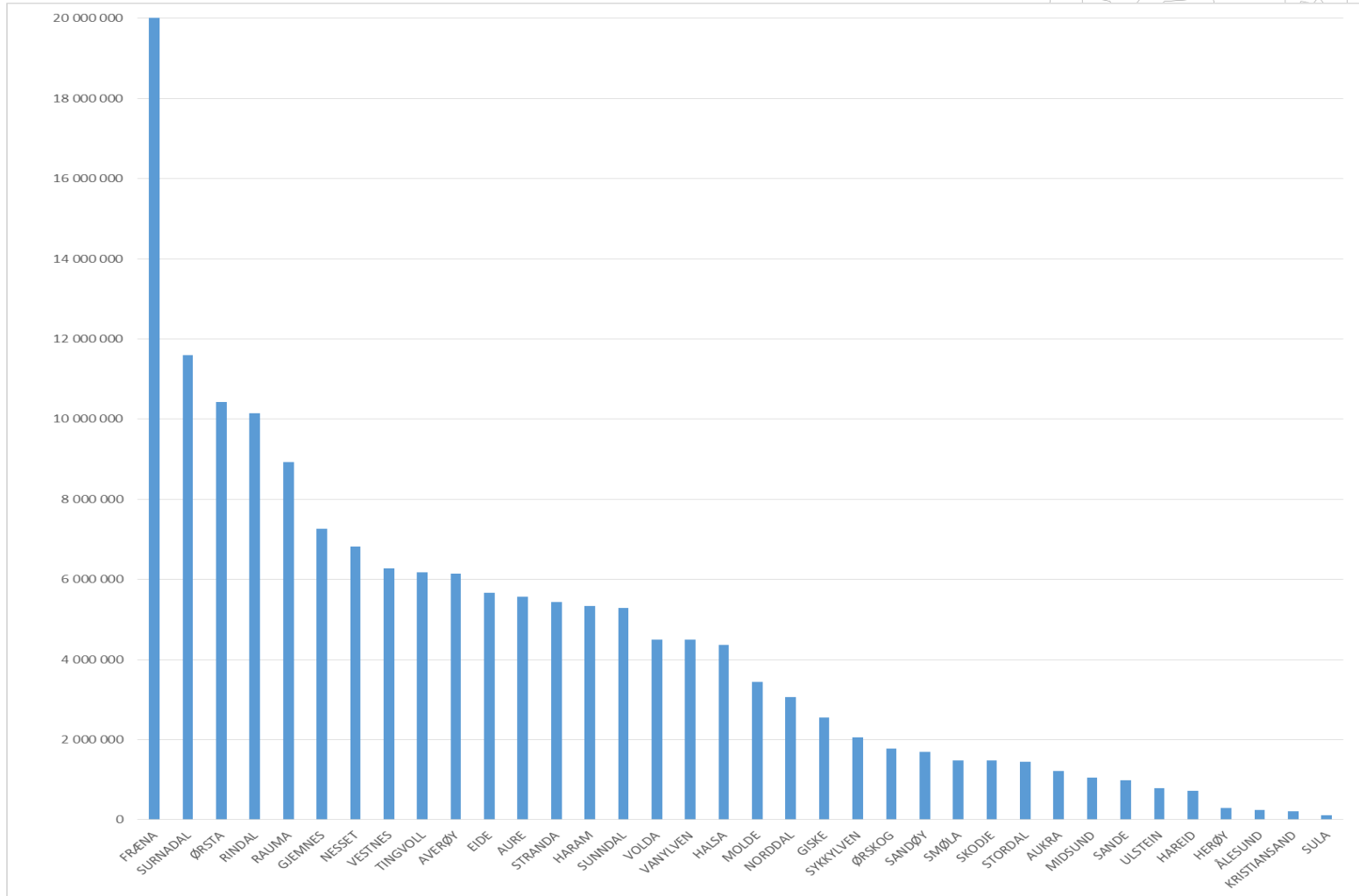
Kumjølkekvote — MR 159.516.524 liter, 1249 bruk

- ØSTFOLD
- BUSKERUD
- ROGALAND
- NORD-TRØNDELAG
- AKERSHUS
- VESTFOLD
- HORDALAND
- SOGN OG FJORDANE
- TROMS
- OSLO
- TELEMARK
- SOGN OG FJORDANE
- FINNMARK
- HEDMARK
- AUST-AGDER
- MØRE OG ROMSDAL
- FINNMARK
- OPPLAND
- VEST-AGDER
- SØR-TRØNDELAG

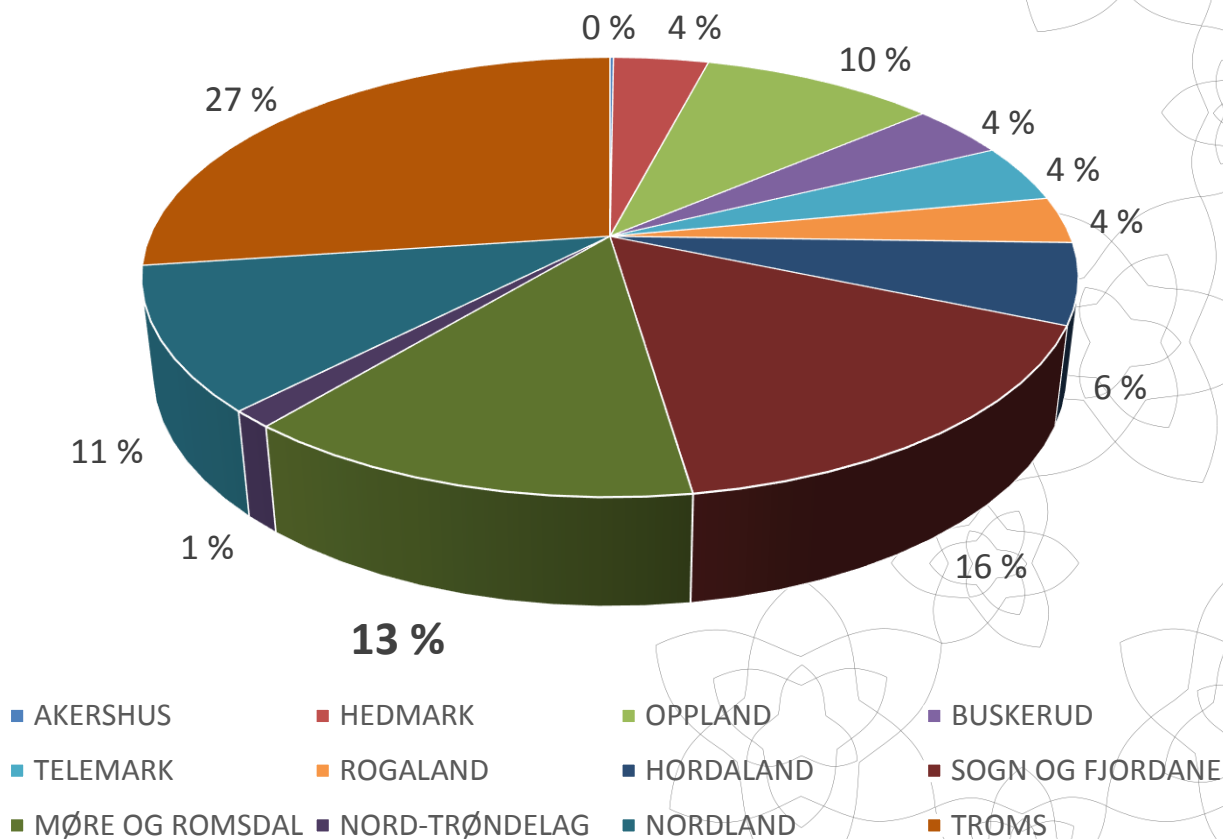

Kumjølkekvote – kommunevis (liter)

Geitmjølkekvote — MR 3.104.965 liter, 48 bruk

Byrge Fitje

Rådgivar

**SMIL, drenering, nydyrking, utvalde kulturlandskap,
verdensarvområdet, infomidlar frå klima- og
miljøprogrammet**

SMIL og drenering hittil i 2015

	Innsende saker	Registrerte saker	2014 tot
SMIL	152	126	276
Drenering	78	48	237
Sum	230	174	513

Tone minner om at 1. november kjem veldig fort !

SMIL - oversikt 2015

Forskrift	Reg. 8/10	Innvilga	Inndrege	Utbetalt
500	114	3263598	819438	4028511
034	11	336600	102700	591165
207 hj 02	1	20000	0	91000
Sum	126	3620198	922138	4710676

Drenering - så langt i 2015

- **Ny tildeling** kr **4.500.000**
- **Overført frå 2014** kr **934.621**
- **Disponibelt i år** kr **5.434.621**

- **Reg. hittil i år: 48 saker Innvilga** kr **547.670 !!!**

- **Ca 21% er på leigejord, 79 % på eiga jord.**

Klima og miljøprog. - Infomidlane

Ny tildeling 2015	kr	250.000
Overført frå 2014	kr	3.811
Sum	kr	253.811

Heile beløpet er løyvt.

Løyving til 5 prosjekt

UKL og VA 2015

**Utvalde kulturlandskap i Øvre Sunndal,
Sunndal kommune
Tildeling kr 850.000**

**Verdensarvområdet Geiranger / Herdalen
Stranda kommune, Norddal kommune**

**Midlar gjennom jordbruksavtalen kr 1.225.000
Midlar gjennom miljødirektoratet kr 1.000.000**

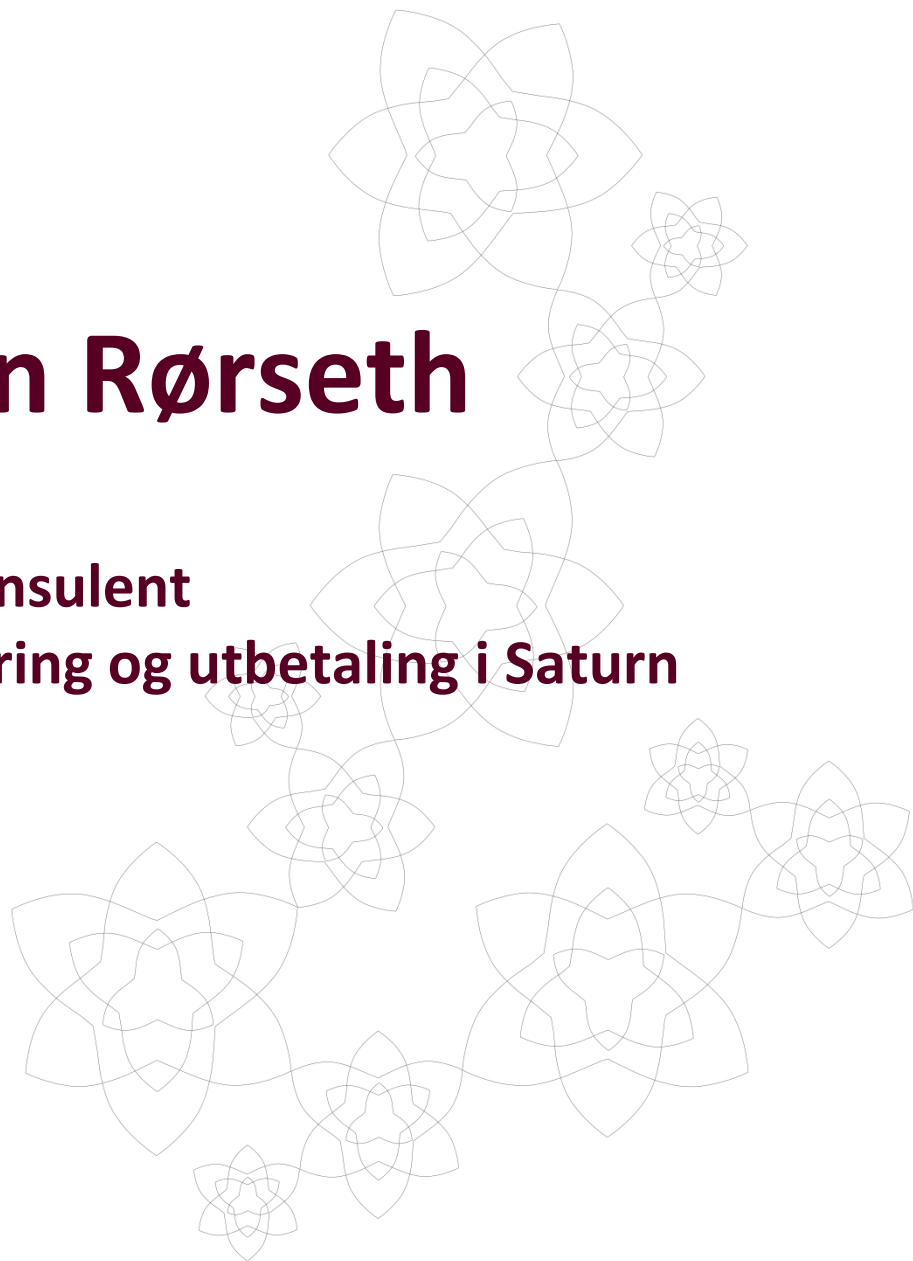

Tone Helen Rørseth

Førstekonsulent

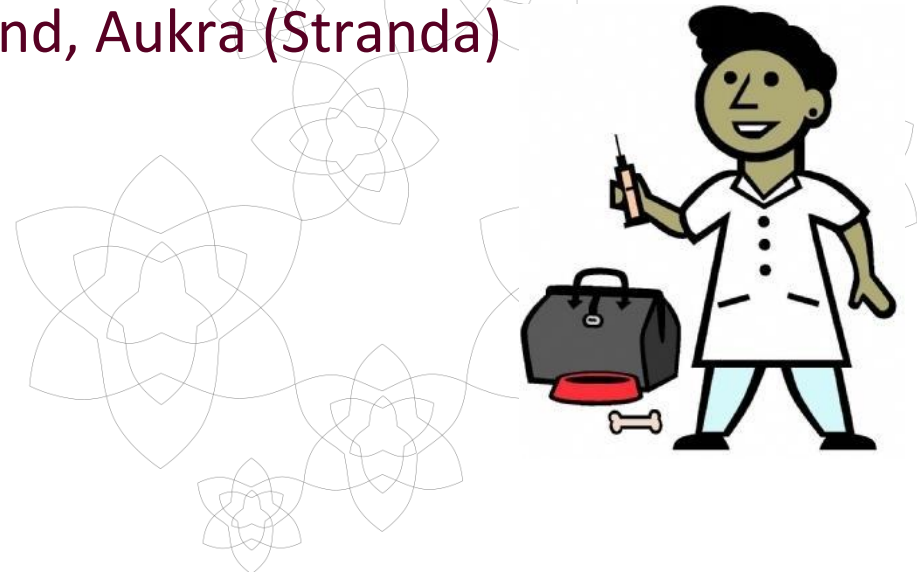
Veterinære tilskot, registrering og utbetaling i Saturn

Tilskot til kommunale veterinærtenester

- ▶ Vakt- og administrasjonstilskot - Utbetaling
- ▶ Stimuleringstilskot:
 - ▶ Sikre tilgang på vet.tenester i næringssvake område
 - ▶ Møre og Romsdal kr 1.066.489,-
- ▶ Haram/Sandøy, Smøla, Aure, Vanylven, Halså, Averøy, Norddal, Gjemnes, Midsund, Aukra (Stranda)

Saturn

- Registrering:
 - Fylkesvise BU-middel
 - SMIL
 - Drenering
 - Tiltak i beiteområda
 - Tilskot i verdensarvområdet
- Utbetaling

Lisa Thorstensen

Konsulent
Veterinære reiser, div

Arnold Hoddevik

Rådgivar

Regionale miljøtilskot

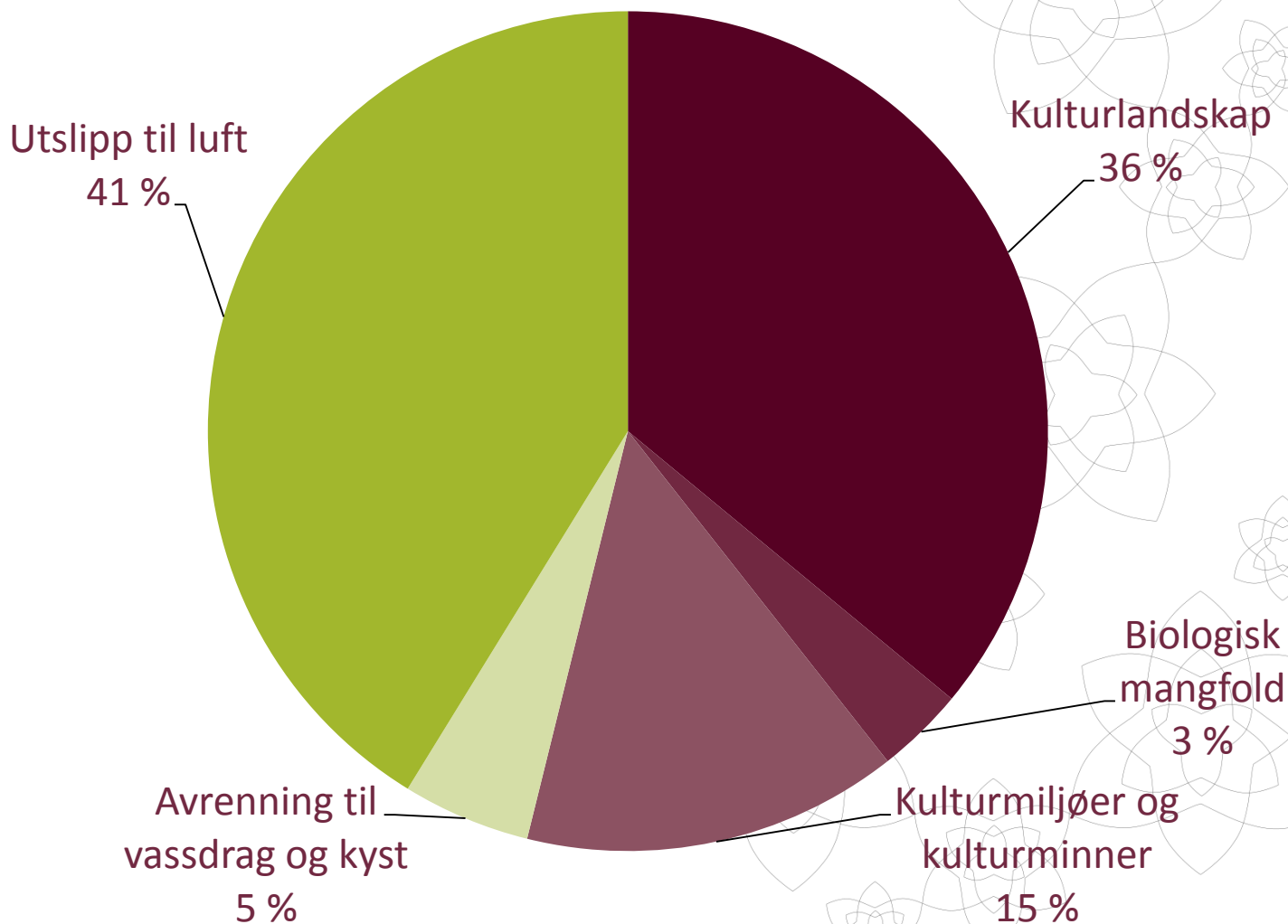
- ▶ Formålet med denne forskrifta er å bidra til at jordbruket i Møre og Romsdal blir drive miljøforsvarleg og tek vare på kulturlandskapet.
- ▶ I Møre og Romsdal sidan 2005, Fireårige program
- ▶ Nytt fagsystem frå 2013 – større omlegging
 - ▶ Distribuert via nettlesar, innlogging via altinn.no
 - ▶ Kart vart teke i bruk til berekning av areal
 - ▶ Fellesreglar harmonisert med produksjonstilskot
- ▶ Ny revisjon 2015 pga ny regjering

Litt statistikk

Søknadsår	Tal føretak	Ramme	Utbetalt beløp
2013	1372	18,3	17 983 518
2014	1401	17,8	17 231 978
2015	1243	17,4	?

Tilskot fordelt per miljøtema 2014

Landbruksvikar

- ▶ Avløysarlaga overtok kommunal landbruksvikar frå 2008
- ▶ 19,5 årsverk landbruksvikar i M&R, 5.268 900 kr
- ▶ Vanskelig å få tak i kvalifiserte vikarar
- ▶ Svært mange deltidsvikarar
- ▶ Forvaltningsrutinar
 - ▶ Avløysarlaga søker tilskot innan 01.10.
 - ▶ Foreløpig rapport og forskotsutbetaling i januar
 - ▶ Endelig rapport til FM innan 01.06. - restoppgjjer
- ▶ Landbruksvikar er viktig
 - ▶ Velferd for bonde og dyr, teknisk innsikt/erfaring

Statistikk avløysing 2014

► Tal årsverk lanbruksvikar	19,5
► Tal landbruksvikarar	111
► Fast tilsette	14
► Med beredskapsavtale	92
► Anna	6
► Dagar sjukdomsavløysing	3819
► Dagar anna avløysing	1064
► Tal føretak som har nytta landbruksvikar	195
► Tal sjukedagar avløysing ved sjukdom	19949
► Privat	3691
► Landbruksvikar	11774
► Anna	1514

Magna Bergem

Seniorrådgivar

Fylkesagronom jord- og plantekultur

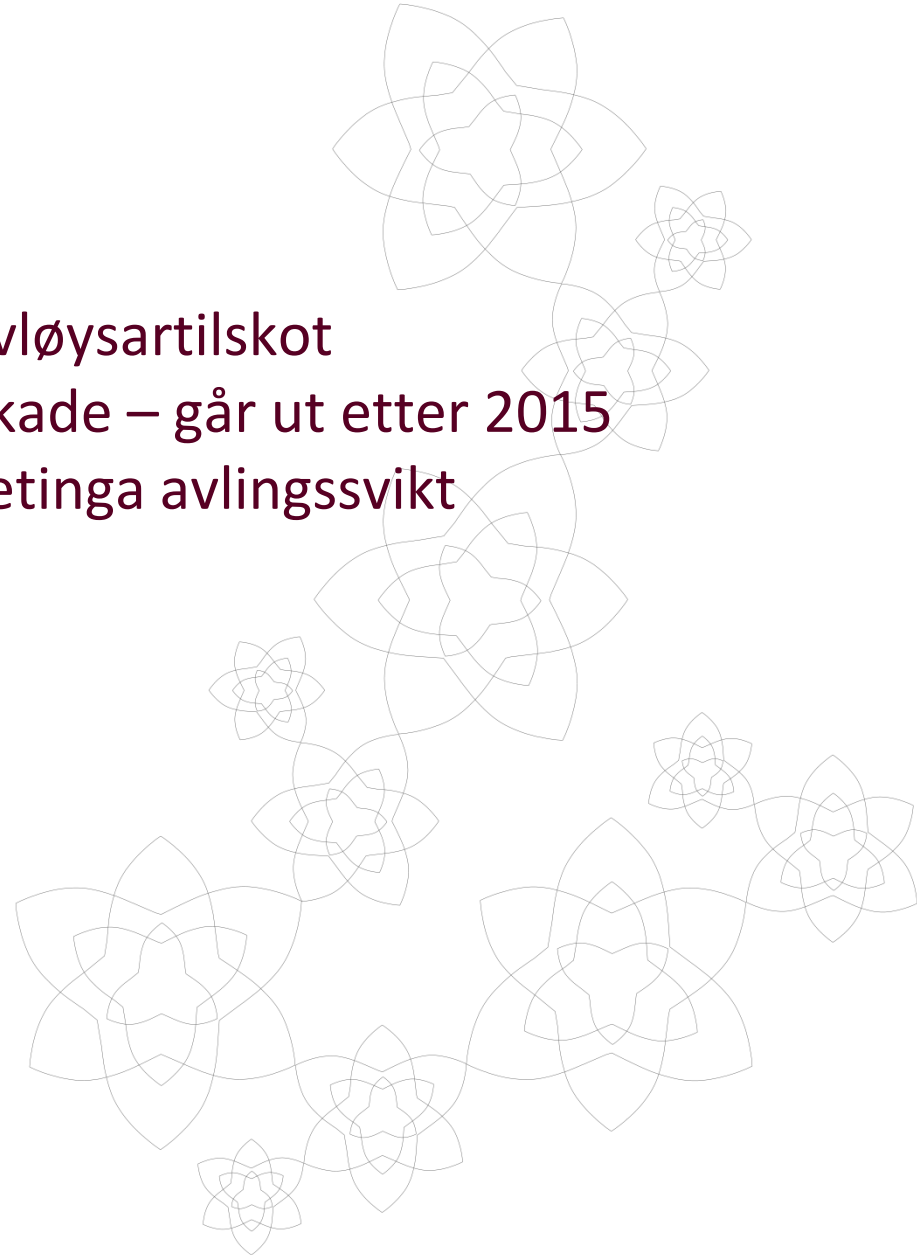
Produksjonstilskot, avløysartilskot, erstatning plante

Ordninger

- ▶ Produksjonstilskot og avløysartilskot
- ▶ Erstatning etter vinterskade – går ut etter 2015
- ▶ Erstatning etter klimabetingta avlingssvikt

Status PT

- ▶ PT – Heilårsarbeid
- ▶ To søknadsomgangar, 20. januar og 20. august
- ▶ Resten av året: Saksbehandling, maskinelle kontrollar, korrigeringar, klager, manuelle utbetalingar, nye klager
- ▶ Utbetalingar i Møre og Romsdal:
 - ▶ Februar 2015 – etter søknad 20. august 2014:
340 564 957 kr til 2 666 søkjarar – gjennomsnitt 127 781 kr/søkjar
 - ▶ Juni 2015 – etter søknad 20. januar 2015:
266 073 842 kr til 2 199 søkjarar – gjennomsnitt 121 000 kr/søkjar
- ▶ Samla utbetaling begge søknadsomgangane: 606 638 799 kr

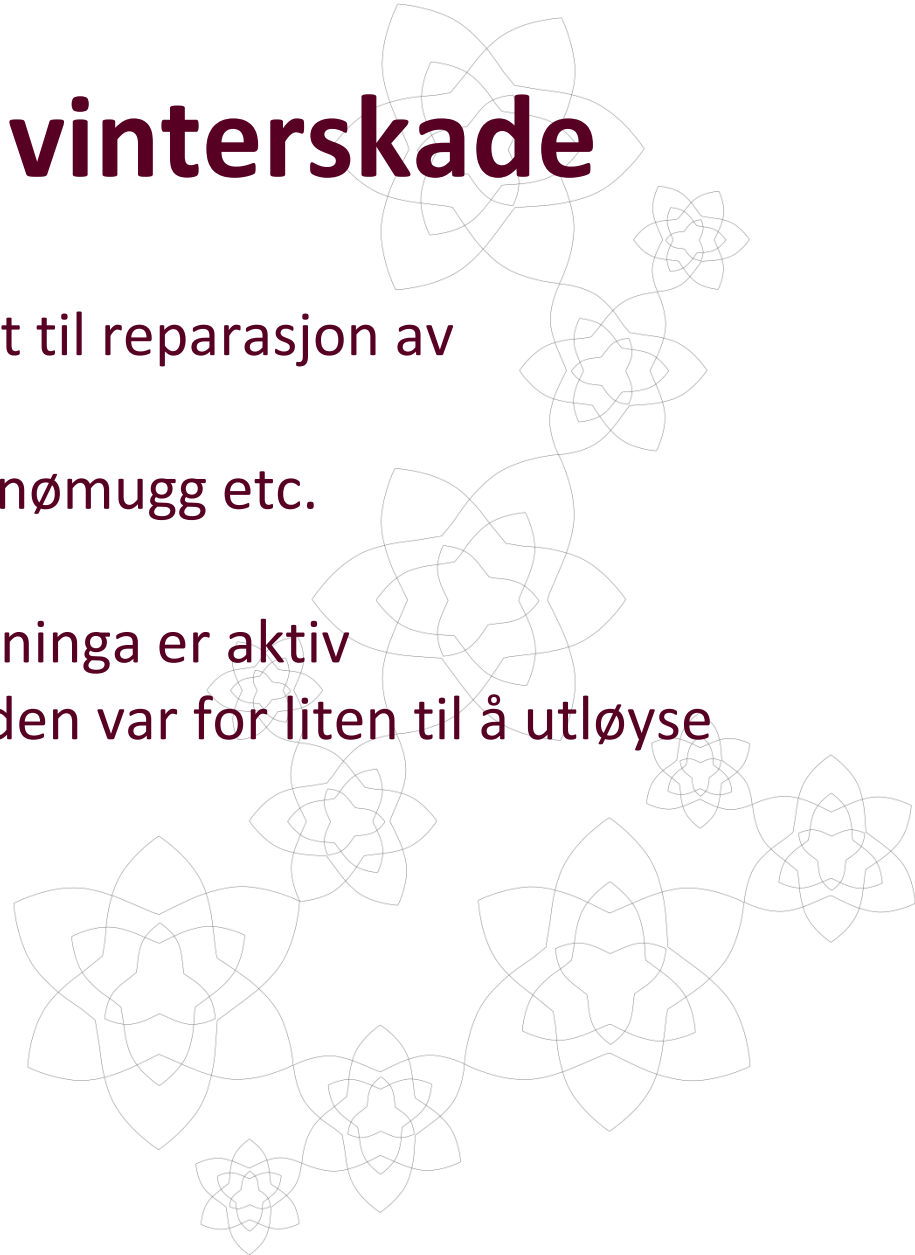
Status etter 20. august 2015

- ▶ Ca 2 650 søkjarar
- ▶ Nedgang på 95 søkjarar frå 2014
- ▶ Alle kommunar har gjennomført 5 % risikobasert kontroll innan fristen
- ▶ Eit par kommunar ligg så vidt under 5 %-grensa og kunne med fordel ha plukka ut ein kandidat til
- ▶ Første maskinelle kontroll av søknadene er gjennomført, og saksbehandlingssystemet Wespa er opna opp for kommunane til å rette opp i feil som er avdekket av maskinell kontroll
- ▶ Landbruksdirektoratet har problem med å produsere feillister i år – dette fører til forseinkingar og utsett saksbehandlarfrist for kommunane
- ▶ 23. oktober kl 23:59 er neste deadline for korrigerings av feil

Erstatning etter vinterskade

- ▶ Dette er ei ordning for tilskot til reparasjon av vinterskadd eng
 - ▶ Etter isbrann, uttørking, snømugg etc.
- ▶ 2015 er siste året denne ordninga er aktiv
- ▶ Ein einaste søknad i 2015 – den var for liten til å utløyse utbetaling

Erstatning etter klimabetinga avlingssvikt

- ▶ Erstatning etter mislukka vekstsesong og sviktande avlingar
- ▶ Erstatning for differansen mellom eit gjennomsnittsår og oppnådd avling i eit dårleg år
- ▶ Status så langt i 2015 (Søknadsfristen er 31. oktober):
 - ▶ 2 søknader om erstatning i jordbær
 - ▶ 1 søknad om erstatning i frukt
 - ▶ Melding om ein mogeleg søknad om erstatning i korn
 - ▶ Vi reknar med fleire. Søknadene blir ikkje behandla før søknadsfristen har gått ut

Åslaug Røberg

Rådgivar

Skogfond, velferdsordningar, landbruksregister

SKOGFOND

Midlar skogeigar pliktar å setje av ved alt sal av tømmer og biobrensel for å sikre finansiering av ein bærekraftig forvaltning av skogressursane

Innestående skogfond pr 30.09.2015 **37 mill.**
av desse er **3,7 mill.** rentemidlar av skogfond

Tal frå 2010 viser ei auke på nær 15 mill. dei siste 5 åra

TILSKOT TIL AVLØYSING VED SJUKDOM OG FØDSEL MV.

Ny forskrift FOR-2014-12-19-1821 gjeldande frå 1. januar 2015

Nytt Rundskriv 2015-33

Nytt søknadsskjema og saksbehandlingsblankett

Statistikk 2014

► Utbetalt totalt i MøRo kr 13.739.705,-

► Tal saker 508

► Tal sjukedagar 21 515

► Utbetalingsårsak:

► Sjukdom kr 12.482.518,-

► Sv.skap/Fødsel kr 1.240.667,-

► Sjuke barn kr 16.520,-

► Dødsfall kr -

TIDLEGPENSJON FOR JORDBRUKARAR

- Formålet med ordninga er å lette generasjonsovergangar i jordbruket for dei som har hatt hoveddelen av si inntekt frå jordbruk/gartneri og skogbruk.
- Tidlegare generasjonsskifte og med det stimulere til rekruttering.

Tal pr 4. kvart.	2015	2014	2013	2012	2011
Einbrukarpensjon	45(3. kvart)	47	43	45	38
Tobrukarpensjon	8 "	29	8	15	22

Einbrukar kr 100.000,- pr år

Tobrukar til saman kr 160.000,- pr år

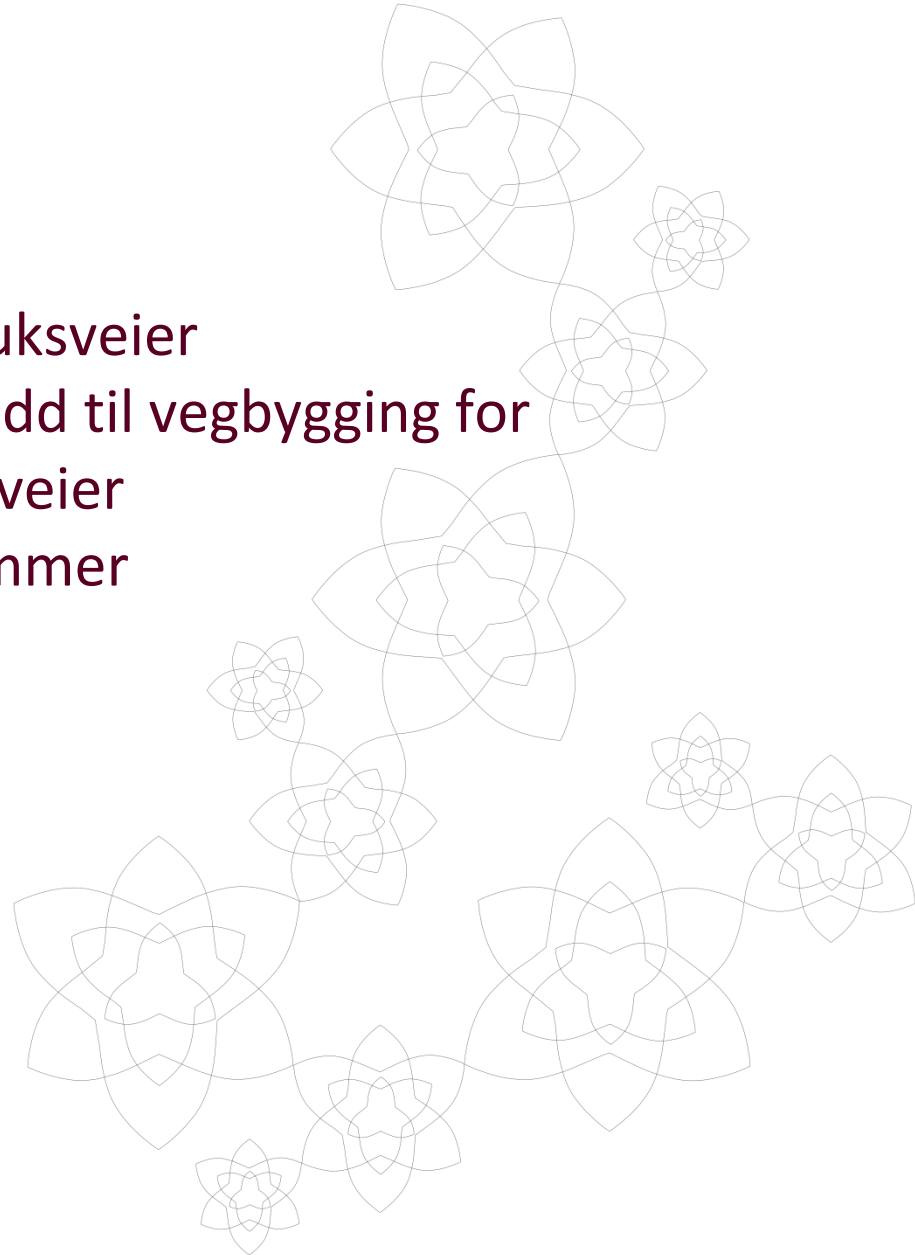
Åsmund Asper

**Fylkesskogmeister
Driftsteknikk og Veg**

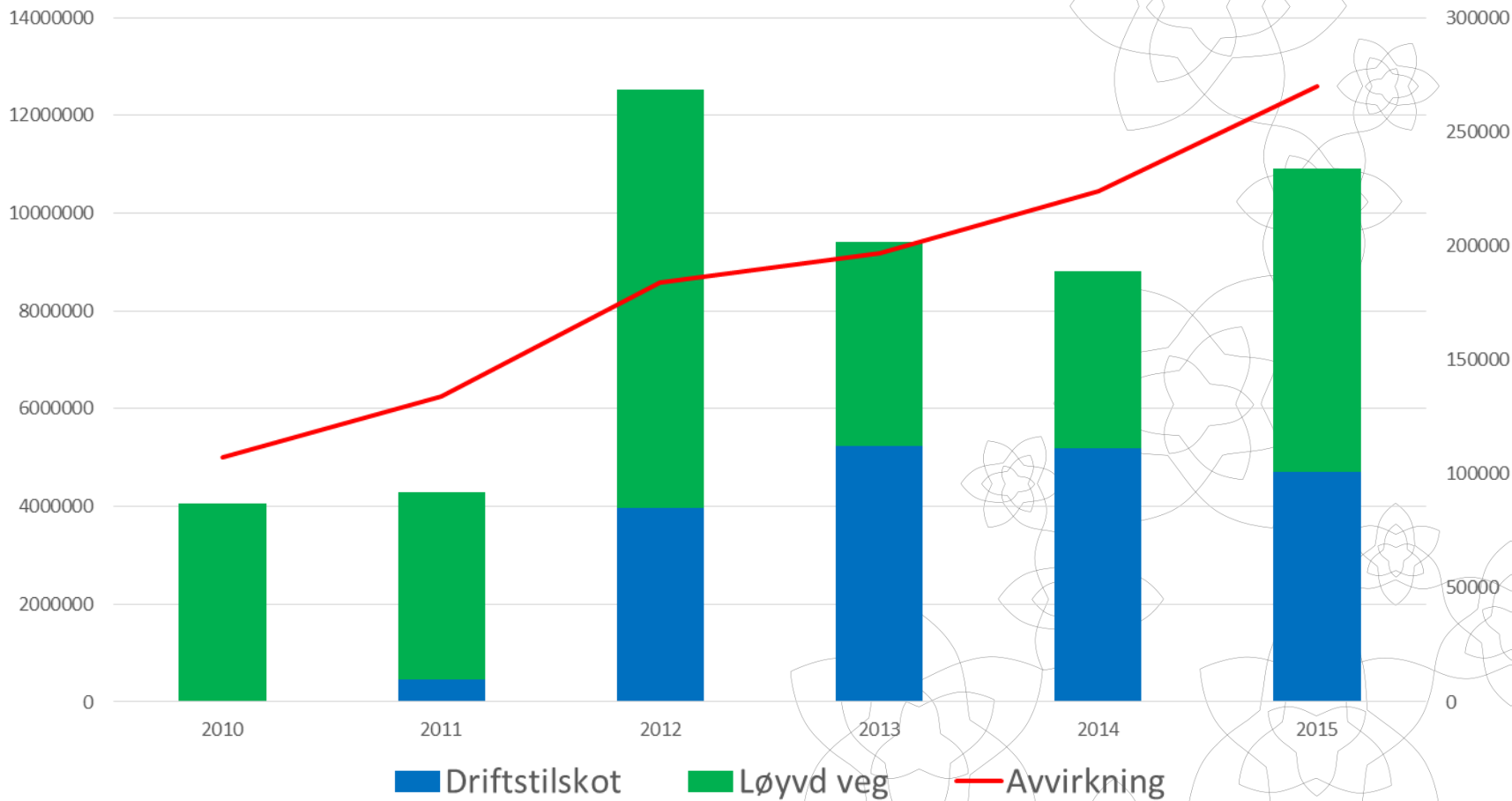
Hovedoppgaver

- ▶ Hovedsaksbehandler landbruksveier
- ▶ Fordeling og løyving av tilskudd til vegbygging for skogbruket og kombinasjonsveier
- ▶ Tilskudd til hogst/drift av tømmer
 - ▶ Taubane/bratt terreng
 - ▶ Lang kjøring i terreng
 - ▶ Treslagsskifte

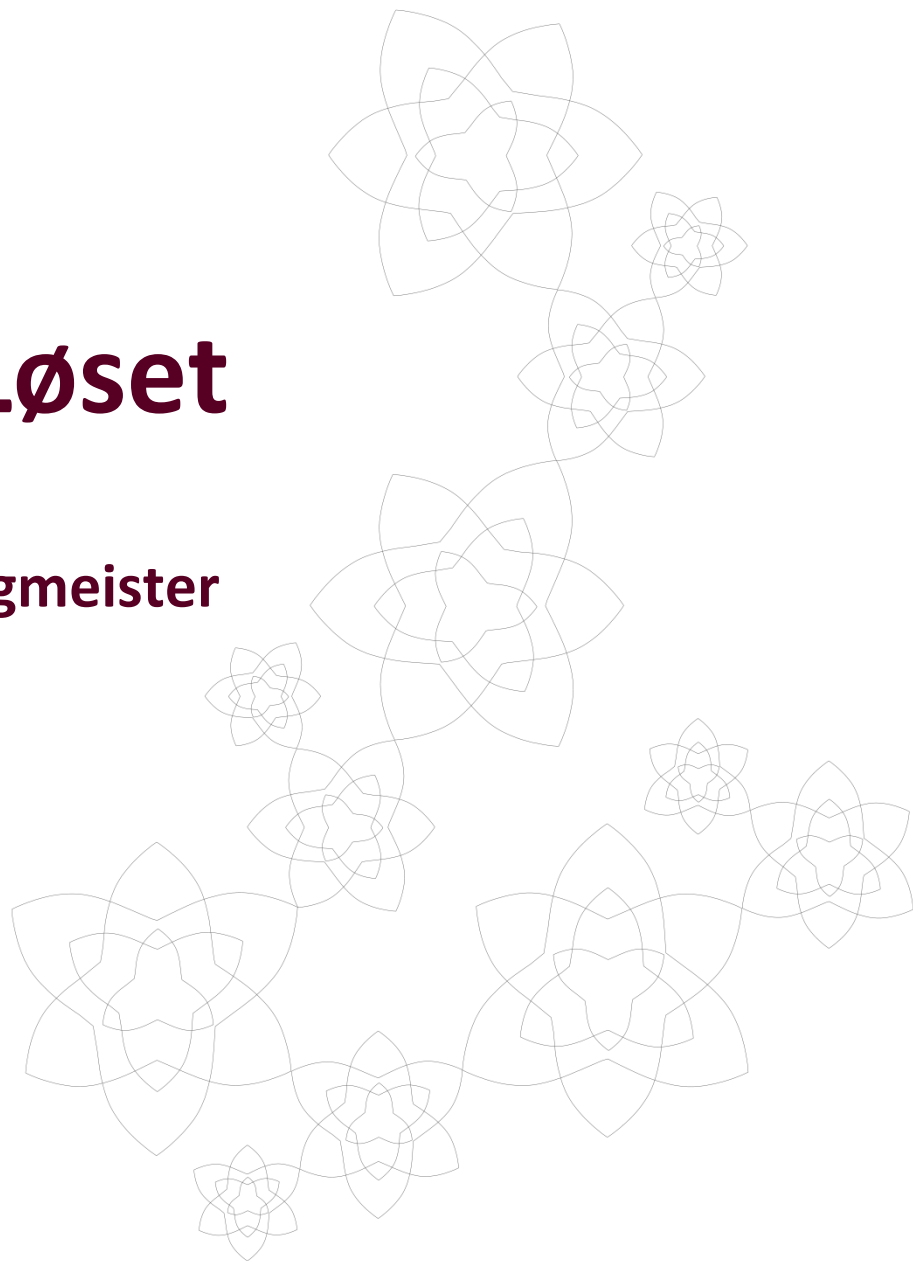
LUF og RNB (13) tilskudd M&R 2010 - 2015

Odd Løset

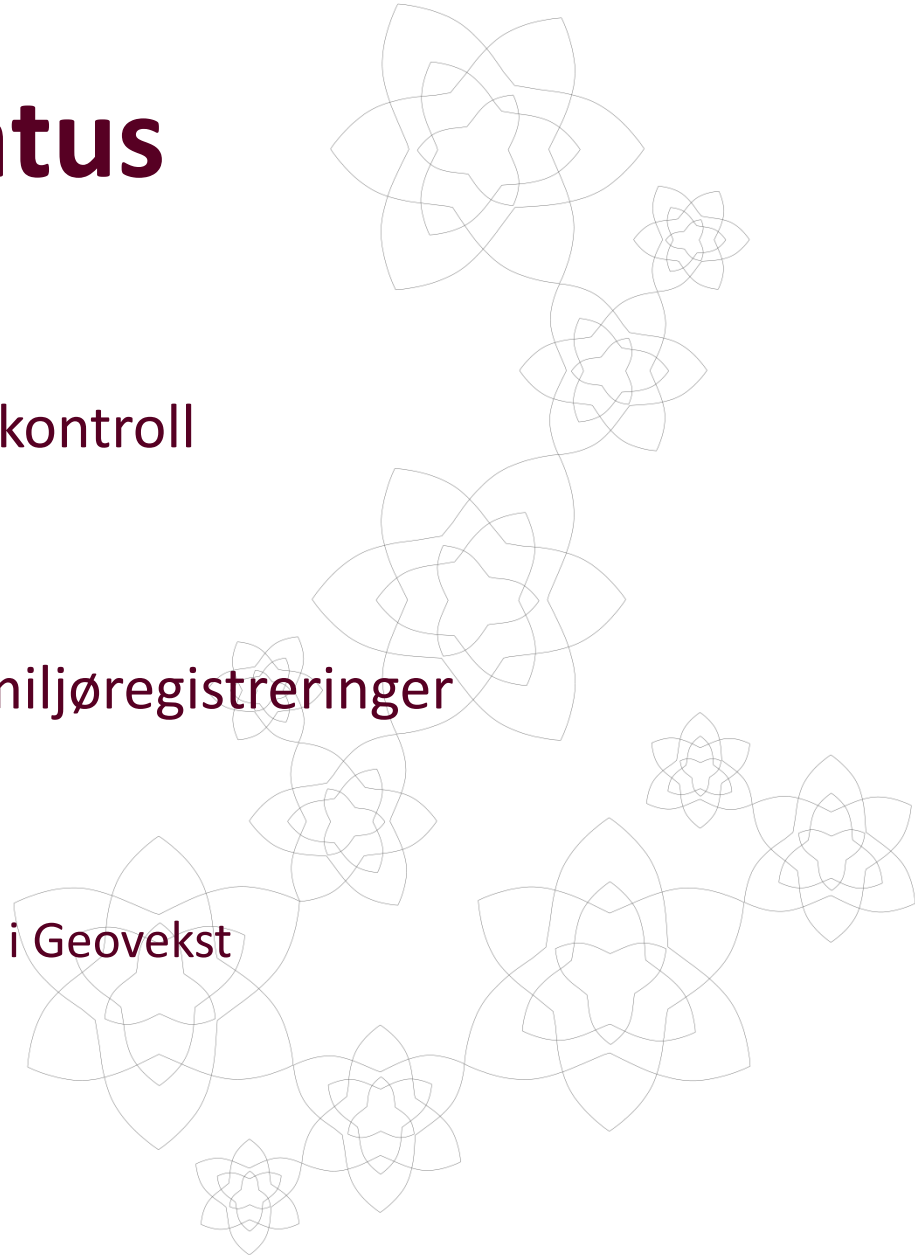
Fylkesskogmeister

Oppgaver og status

- ▶ Skogbiologiske fag
- ▶ Resultatkontroll/foryngelseskontroll
- ▶ NMSK-skogkultur
 - ▶ Løyving 3,4 mill.
- ▶ Skogbruksplanlegging med miljøregistreringer
 - ▶ Løyving 3,75 mill.
- ▶ Geodataleder
 - ▶ Ivareta landbrukets interesser i Geovekst

Kåre Kristen Totlund

Fylkesskogmeister

**Kystskogmidlene (rest)
Næringsutvikling skog**

Arnt Erik Nordheim

Rådgivar

Jordlov, konsesjonslov, kontroll, plansaker

Nasjonalt trend, klagesaker – deling

År	Saker i alt	Vedtak endret	Vedtak opprettholdt	Utfall klagebehandl.				Vedtak endret %
				Innvilget			Avslag	
				I alt	Tilleggsjurd	Bosetting		
2005	184	62	122	63	7		121	34
2006	159	40	119	40	7		119	25
2007	158	40	118	37	9		121	25
2008	155	29	126	33	8		122	19
2009	163	34	129	37	5		126	21
2010	113	20	93	22	6		91	18
2011	121	19	102	28	5		93	16
2012	117	15	102	17	1		100	13
2013	90	15	75	17	4	2	73	17
2014	86	14	72	19	2	2	67	16

Nasjonal trend, klagesaker – konsesjon

År	Ant. saker	Vedtak endret	Vedtak opprett- holdt	Utfall klagebehandling			Vedtak endret %
				Antall saker			
				Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Avslag	
2005	74	32	42	13	30	31	43
2006	59	26	33	8	24	27	44
2007	55	16	39	4	20	31	29
2008	66	21	45	2	28	35	32
2009	53	19	34	6	27	20	36
2010	36	8	28	5	8	23	22
2011	40	14	26	10	12	18	35
2012	33	5	28	7	7	19	15
2013	34	12	22	5	13	16	35
2014	26	10	16	7	5	14	38

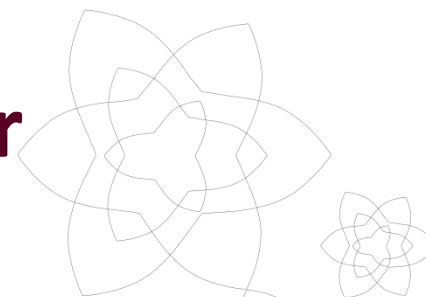
Nasjonale trend, klagesaker – driveplikt

► 2014:

- 2 saker om varig fritak frå driveplikt i 2014, 1 oppretthalde
- 0 klagesaker om pålegg etter jordlova § 8
- *Stor del leigejord, gode moglegheiter for bortleige*
- *Minst attraktive areal går ut av produksjon først, vanskeleg å prioritere oppfølging*

Møre og Romsdal, klagesaker

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (01.10.)
Deling	19	8	5	11	9	5	6	4
Omdisponering	-	-	-	1	0	0	0	0
Driveplikt (fritak)	-	-	-	1	0	0	0	0
Konsesjon	4	3	9	7	2	7	2	3
Totalt	23	11	14	20	11	12	8	7

Kari Bjørnøy

Seniorrådgivar
Jord- og konsesjonslov, plansaker

Tormod Bastian Bugge

Meisingset

Rådgivar

Jord- og konsesjonslov, plansaker

Synnøve Valle

**Fagkoordinator
Støtte til næringsutvikling i landbruket**

Utgreiings- og tilretteleggingstiltak

- ▶ Ikkje lenger regulert gjennom forskrift. Fullmaktsbrev frå Landbruks- og matdepartementet 16.02.2015 og føringar i Regionalt næringsprogram for Møre og Romsdal for 2015
- ▶ Midla skal bidra til å støtte opp om innleiande fasar og arbeid knytt til landbruksbasert verdiskaping regionalt.
Prosjektarbeid

Rammer og bruk i 2015

- ▶ 4,8 mill. kroner
- ▶ Det meste er disponert for i år
- ▶ Dei som mottek mest støtte, er landbruket sine egne organisasjonar (Bondelaget, Tine, Nortura, Norsk Landbruksrådgiving osv.)
- ▶ (Fylkeskommunen har pengar til rekruttering, likestilling og kompetanseheving – 1,48 mill. kroner – litt overlapping når det gjeld pengebruk)

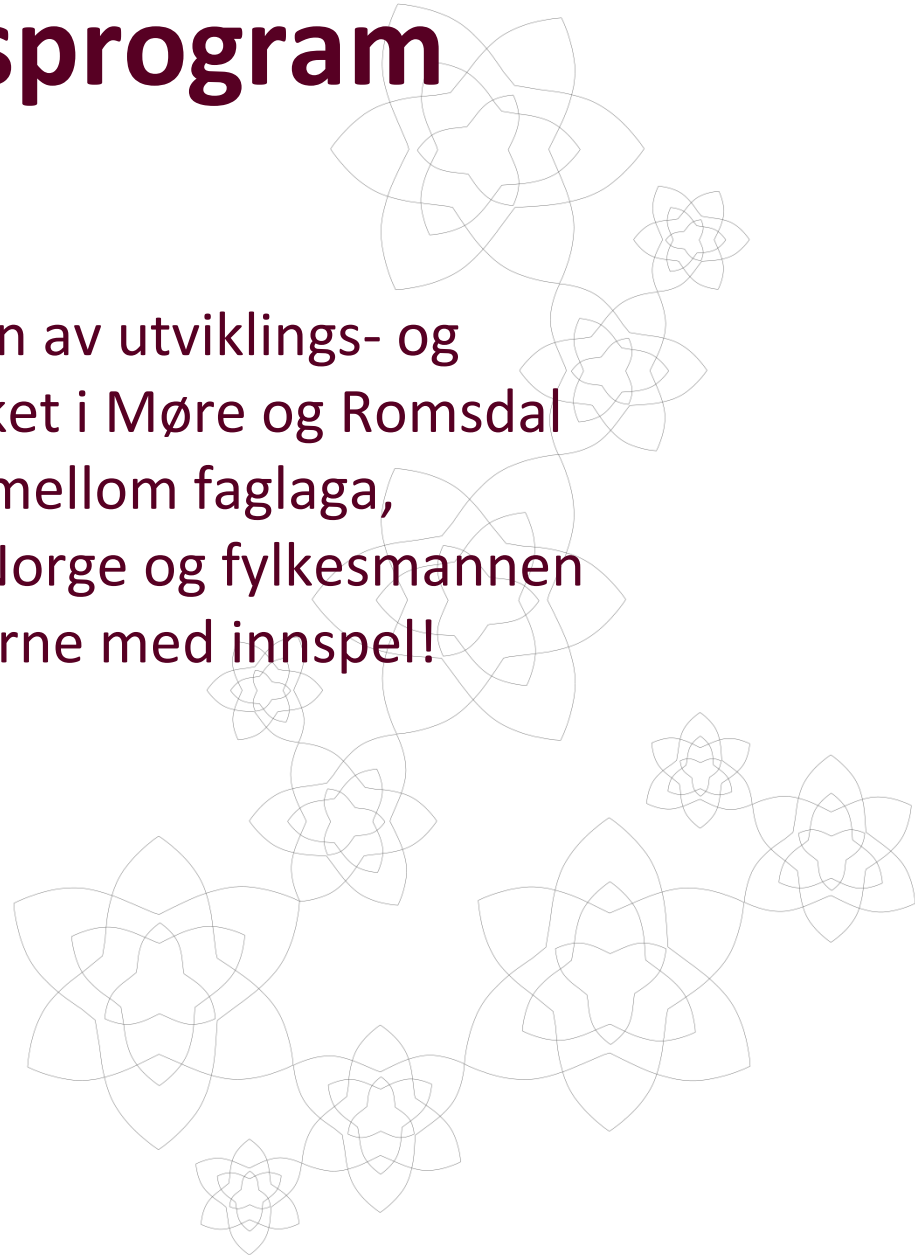
Bedriftsretta støtte

- ▶ Innovasjon Norge
 - ▶ Investeringar i tradisjonelt landbruk og tilleggsnæring i landbruket (ca. 36 mill. kroner i tilskott – rentestøtte kjem i tillegg)
 - ▶ Utvikling av lokalmat
 - ▶ Bioenergi
 - ▶ Innovativ bruk av tre osv.

Regionalt næringsprogram

- ▶ Program som skal vise bruken av utviklings- og investeringspengane i landbruket i Møre og Romsdal
- ▶ Utarbeidd i ein partnerskap mellom faglaga, fylkeskommunen, Innovasjon Norge og fylkesmannen
- ▶ Revisjon kvar haust: Kom gjerne med innspel!

Samling om næringsutvikling

Hald av 3. mars!!!!

Presentasjonsrunde....

Kommunane....

